AVİM Yorum • No: 2019 / 61 • Eylül 2019

SİLAHSIZLANMA SÖYLEMLERİ ARASINDA RUSYA'NIN SON GÖVDE GÖSTERİSİ

Selim SEÇKİN

Misafir Araştırmacı

Büyük bir belirsizlikler ve çelişkiler çağında yaşamaktayız. Gerek uluslararası ilişkilerde gerekse ülkelerin faaliyetlerinde bu belirsizliklerin ve çelişkilerin etkileri net bir şekilde gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, küresel boyuttaki silahsızlanma söylem ve çabalarına rağmen özellikle büyük devletlerin silahlanmaya verdikleri önemin artması ve silahlanmayı teşvik eden eylemleri dikkat çeken gelişmelerdendir. ABDnin Kapsamlı Ortak Eylem Planı (KOEP)ndan tek taraflı olarak çekilmesi, ABD ile Rusya arasındaki Orta Menzilli Nükleer Kuvvetler Anlaşması (INF)nın sonlandırılması söylemler ve eylemler arasındaki çelişkinin son somut örnekleridir. Bu gelişmeler ışığında Rusyanın her sene farklı bir tema ve isimle gerçekleştirdiği askeri tatbikatlar, dünyadaki silahsızlanma çabalarının gölgesinde büyük devletlerin silahlanmaya ve savunma sanayine verdiği önemi göstermesi itibariyle yakından takip edilmeye değer etkinliklerdendir.

Rusya tarih boyunca izlediği yayılmacı politikalar ile dikkat çeken bir ülkedir. Günümüzde de nüfuz alanını genişletmeye yönelik adımlar atmaya devam etmektedir. Rusyanın 2014te Kırımı ilhak etmesi, 2015te Suriyedeki iç savaşa müdahil olması ve Orta Asya Cumhuriyetleri ile olan ilişkileri bu kapsamda değerlendirilebilecek gelişmelerdir. Bu doğrultuda, gücünü ve etki alanını genişletme amacı içerisinde olan Rusya için askeri tatbikatlar bölge ülkeleri ile önemli bir işbirliği zemini oluşturmakta, dünyaya askeri anlamda yapabileceklerine dair net bir mesaj verme imkânı sağlamakta ve silahlanma yarışının geldiği boyutları da gözler önüne sermektedir.

16 Eylül - 21 Eylül 2019 tarihleri arasında düzenlenen Tsentr19 Tatbikatı, Rusyanın bu yıl düzenlediği en büyük askeri tatbikattır. Rusyanın askeri tatbikatları yıllara göre değişmektedir. Örneğin, geçen sene düzenlenen Vostok 2018 Tatbikatı gerek katılımcıları gerekse hacmi bakımından uluslararası kamuoyunda büyük ses getirmiştir. Benzer şekilde 2017 yılında Zapad Tatbikatı düzenlenmiştir. Dördüncü tatbikat ise son olarak 2016 yılında düzenlenen Kafkasya Tatbikatıdır. Belirli aralıklarla düzenlenen bu dört askeri tatbikat Rusyanın ana askeri tatbikatlarını oluşturmaktadır. Bu ana askeri tatbikatlarla eş zamanlı olarak bu yıl Belarus ile düzenlenen the Union Shield Tatbikatı gibi daha ufak çapta tatbikatlar da düzenlenebilmektedir.

Tsentr19 Tatbikatının esas amacı, Rus Silahlı Kuvvetleri ve Orta Asya ülkeleri ordularının milli menfaatlerin korunmasında hazırlık durumlarının gösterilmesi ve bölgede barış, huzur

ve güvenliğin sağlanmasına yönelik müşterek operasyonlar ile ordular arasındaki uyum ve etkileşimin artırılmasıdır[1].

Geçen sene büyük yankı uyandıran Vostok 2018 tatbikatının ardından Rusyanın bu seneki tatbikata da ciddi bir şekilde hazırlanmış olduğu belirtilebilir. Öncelikle tatbikatta yer alan kuvvetler bakımından 2015 yılında düzenlenen Tsentr15 tatbikatına oranla büyük bir artışın kaydedildiği söylenmelidir. 2015te tatbikatta 35.000 personel, 170 hava aracı ve 7.000 askeri malzeme kullanılmış iken bu sene bu sayılar 128.000 askeri personel, 600 hava aracı ve 20.000 askeri malzeme şeklinde kaydedilmiştir[2].

Belirtilmesi gereken bir diğer önemli gelişme ise katılımcılardır. Tatbikata gerek Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) gerekse Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü (KGAÖ)ne üye ülkeler katılmıştır. Rusyanın yanısıra Çin, Pakistan, Hindistan, Kırgızistan, Kazakistan, Tacikistan ve Özbekistan tatbikata askeri personelleri ve araçlarıyla katılan ülkelerdir. Öte yandan, ülkemizin de geçen sene davet edildiği Vostok 2018 tatbikatında Rusya ile beraber sadece Çin ve Moğolistan yer almıştı. Katılımcılar açısından incelendiğinde Tsentr19 tatbikatı bölgede Rusyanın özellikle askeri anlamda işbirliğini geliştirme niyetini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda ŞİÖ üyesi devletlerin de katılmasıyla siyasi ve ekonomik alandaki işbirliğinin askeri alanda da pekiştirilmeye çalışıldığı belirtilebilir.

Özellikle NATO ile ilişkiler göz önüne alındığında siyasi ve ekonomik işbirliğinin yanı sıra bölge ülkeleri ile askeri anlamda bir işbirliğinin sağlanması Rusya açısından bir anlam ifade etmektedir. Ayrıca, tatbikatlardaki işbirliği ile NATOya Rusyanın herhangi bir çatışma durumunda yalnız olmayacağını gösterme olanağı da sağlanmıştır. Dolayısıyla tatbikatlar, Rusyanın bölgede lider ülke olarak etrafındaki ülkeleri askeri anlamda da birleştirebildiğini göstermesi açısından önemlidir.

Sekiz farklı eğitim alanında yürütülen tatbikat iki farklı aşamadan oluşmuştur. İlk aşamada terörizmle mücadele, hava saldırılarını püskürtme ve keşif eğitimleri yer almıştır. İkinci aşamada ise saldırı altındaki askerlerin komutası ve düşmana karşı saldırı eğitimlerine yer verilmiştir[3]. Bunlar Rus ordusunun özellikle Orta Asya coğrafyasında müttefikleri ile herhangi bir saldırı ve savaş durumunda ne denli hazır olduğunun belirlenmesi açısından son derece önemlidir.

Tatbikat için hazırlanan senaryo da dikkat çekicidir. Senaryo uyarınca, İslami aşırıcılıklar etkisiyle Rusyanın güneybatısında uluslararası terör örgütlerinin düşüncelerini paylaşan liderlere sahip bir devlet ortaya çıkmıştır. Bu hayali ülkeden de bölgedeki diğer ülkeleri tehdit eden radikal İslamcılık yayılmaya başlamıştır[4]. Bu senaryo ve tatbikatın aşamaları incelendiğinde Rusyanın hem geleneksel hem de terör ve aşırıcılıklar gibi asimetrik tehditlere karşı bölgede edineceği müttefiklerle beraber bir çaba içerisinde olduğu gözlenmektedir.

Çin açısından da tatbikatın senaryosunun dikkat çekici olduğu söylenebilir. Uluslararası kamuoyunun sıklıkla endişelerini dile getirdiği Uygur Türklerine ilişkin sorunda da Çin tarafının tezleri bölgedeki radikal İslamın yayılmasının önlenmesi ve aşırıcılıkları gidermeye yönelik politikalar izlediğidir. Bu bağlamda tatbikata en kuvvetli şekilde katılan ülkenin Çin olması da dikkat çekicidir.

Özellikle silahsızlanmanın sağlanması amacıyla yapılan uluslararası antlaşmaların iptal edildiği şu günlerde, büyük devletler için geniş katılımlı askeri tatbikatların öncelik arz ettiği belirtilebilir. Şüphesiz bu askeri tatbikatlarla iç ve dış politikada net bir mesaj verilmektedir. Öte yandan küresel anlamda silahsızlanma söylemlerinin ne denli içinin boşaltıldığını da göstermektedir. Bu doğrultuda Rusyanın 16 □ 21 Eylül arasında yedi ülkenin daha katılımı ile gerçekleştirmiş olduğu son askeri tatbikat olan Tsentr19 da yeni askeri ittifakların oluşturulmaya çalışılması ve silahlanma yarışının geldiği noktanın değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır.

Fotoğraf: Foreign Policy

[1] Russia Kicks off Center-2019 International Command Exercise. *www.southfront.org*, 16 Eylül 2019, https://southfront.org/russia-kicks-off-center-2019-international-command-exercise/,

[2] Military Contingent of Seven States to Participate in Russias Center-2019 Drills, *www.tass.com*, 20 Ağustos 2019, https://tass.com/defense/1074149

[3] 130K Troops to Hold Mass Military Drills at War Games, Russia Announces, *themoscowtimes.com,* 20 Ağustos 2019, https://www.themoscowtimes.com/2019/08/20/130k-troops-to-hold-mass-military-drills-at-war-games-russia-announces-a66937

[4] Russia's Defense Ministry Unveils Scenario of Tsentr-2019 Drills, *www.tass.com*, 12 Eylül 2019, https://tass.com/defense/1077810

Yazar Hakkında :

Selim Seçkin, 2016 yılında İ.D. Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi □□□□ mezun olmuştur. Mezuniyetinin ardından 2017 yılında Ankara Üniversitesi Özel Hukuk Bölümü □□□ tezli yüksek lisans programına başlamış olup yüksek lisans tez çalışmalarına devam etmektedir. Ayrıca, 2017 yılından bu yana Ankara Barosu'na kayıtlı olarak serbest avukatlık yapmaktadır.
Ağustos 2019'da Misafir Araştırmacı olarak AVİM'e katılmıştır.

Atıfta bulunmak için: SEÇKİN, Selim. 2026. "SİLAHSIZLANMA SÖYLEMLERİ ARASINDA RUSYA'NIN SON GÖVDE GÖSTERİSİ." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2019 / 61. Eylül 27. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/SILAHSIZLANMA-SOYLEMLERI-ARASINDA-RUSYA-NIN-SON-GOVDE-GOSTERISI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır